# Přadlák (kód: 31-021-H)

**Autorizující orgán:** Ministerstvo průmyslu a obchodu
**Skupina oborů:** Textilní výroba a oděvnictví (kód: 31)
**Týká se povolání:** Přadlák
**Kvalifikační úroveň NSK - EQF:** 3

## Odborná způsobilost

| Název | Úroveň |
|---|---|
| Posuzování kvality a třídění vlákenných surovin | 3 |
| Posuzování kvality vyráběných přízí | 3 |
| Seřizování, čištění a běžná údržba strojů, zařízení a pracovních pomůcek pro výrobu přízí | 3 |
| Obsluha strojů a linek pro přípravu a zušlechťování surovin ve výrobě přízí | 3 |
| Obsluha dopřádacích strojů na výrobu přízí | 3 |

## Platnost standardu

Standard je platný od: 21.08.2019 do: 20.10.2022

## Kritéria a způsoby hodnocení

### Posuzování kvality a třídění vlákenných surovin

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Rozpoznat druh a kvalitu zpracovávaného materiálu a porovnat jej s výrobním předpisem | Praktické předvedení |
| b) Použít měřicí přístroje (metry, váhy) včetně dodržení pravidel pro metrologii | Praktické předvedení |
| c) Dodržovat předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, používat ochranné pomůcky pro obsluhu strojů | Praktické předvedení |
| d) Prokázat znalosti textilních materiálů (druhy, vlastnosti) | Písemný test |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

### Posuzování kvality vyráběných přízí

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Seznámit se s výrobním předpisem (přečíst a vysvětlit postup) ke zpracovávanému materiálu, technologickým postupem a vyráběným polotovarem pro přízi | Praktické předvedení a ústní ověření |
| b) Rozpoznat druh a kvalitu vstupního materiálu a porovnat jej s výrobním předpisem | Praktické předvedení s ústním ověřením |
| c) Použít měřicí přístroje (metry, váhy) včetně dodržení pravidel pro metrologii | Praktické předvedení |
| d) Dodržovat předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, používat ochranné pomůcky pro obsluhu strojů | Praktické předvedení |
| e) Prokázat znalosti textilních materiálů (druhy, vlastnosti), vyhodnotit kvalitu předkládaných a vyráběných polotovarů (pavučina, pramen, přást, příze), přízí a nití (tex, dodávka, průtah, pevnost - vzájemná závislost) | Písemný test |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Seřizování, čištění a běžná údržba strojů, zařízení a pracovních pomůcek pro výrobu přízí

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Zkontrolovat vyčištění a funkčnost stroje nebo zařízení, ověřit, zda parametry seřízení odpovídají zpracovávanému materiálu | Praktické předvedení s ústním ověřením |
| b) Provést nastavení parametrů podle zpracovávaného materiálu a požadovaných hodnot | Praktické předvedení s ústním ověřením |
| c) Provést jednoduchou údržbu stroje a zařízení v souladu s pracovním postupem a podle technických dispozic | Praktické předvedení s ústním ověřením |
| d) Zapojit se do přípravy a provozního seřízení strojů a zařízení při změně vyráběného druhu příze | Praktické předvedení s ústním ověřením |
| e) Provést evidenci dat o nastavení parametrů strojů a zařízení | Praktické předvedení s ústním ověřením |
| f) Použít měřicí přístroje (metry, váhy) včetně dodržení pravidel pro metrologii | Praktické předvedení |
| g) Provést třídění odpadů podle materiálu a podle formy (útržky, prach) | Praktické předvedení |
| h) Dodržovat předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, používat ochranné pomůcky pro obsluhu strojů | Praktické předvedení |
| i) Prokázat znalosti textilních materiálů (druhy, vlastnosti), vyhodnotit kvalitu předkládaných a vyráběných polotovarů (pavučina, pramen, česanec, přást, příze), znalost strojů a zařízení pro výrobu přízí (funkčnost, princip výroby) | Písemný test |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Obsluha strojů a linek pro přípravu a zušlechťování surovin ve výrobě přízí

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Seznámit se s výrobním předpisem (přečíst a vysvětlit postup) včetně údajů o zpracovávaném materiálu, technologickém postupu a vyráběné přízi | Praktické předvedení s ústním ověřením |
| b) Provést výměnu předlohy (pramen, česanec, přást) | Praktické předvedení s ústním ověřením |
| c) Vyrobit požadovaný polotovar na mykacím, posukovacím, česacím nebo předpřádacím stroji | Praktické předvedení s ústním ověřením |
| d) Zkontrolovat kvalitu zpracovávané příze, identifikovat chyby (vady) ve vyrobené přízi a odstranit jejich příčiny | Praktické předvedení s ústním ověřením |
| e) Zaevidovat produkci, data o průběhu operace | Praktické předvedení s ústním ověřením |
| f) Odstranit přetrh zpracovávaného polotovaru (česanec, pavučina, pramen, přást) | Praktické předvedení s ústním ověřením |
| g) Uklidit pracoviště, vyčistit a provést jednoduchou údržbu strojů | Praktické předvedení s ústním ověřením |
| h) Použít měřicí přístroje (metry, váhy) včetně dodržení pravidel pro metrologii | Praktické předvedení |
| i) Dodržovat předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, používat ochranné pomůcky pro obsluhu strojů | Praktické předvedení |
| j) Prokázat znalosti textilních materiálů (druhy, vlastnosti), vyhodnotit kvalitu předkládaných a vyráběných polotovarů, (pavučina, pramen, česanec, přást) prokázat znalost principů přípravy a zpracování surovin ve výrobě přízí | Písemný test |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Obsluha dopřádacích strojů na výrobu přízí

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Seznámit se s výrobním předpisem (přečíst a vysvětlit postup) včetně údajů o zpracovávaném materiálu, technologickém postupu a vyráběném polotovaru | Praktické předvedení s ústním ověřením |
| b) Přisunout ke stroji zásobu materiálu | Praktické předvedení s ústním ověřením |
| c) Vyrobit požadovanou přízi na dopřádacím stroji | Praktické předvedení s ústním ověřením |
| d) Zkontrolovat kvalitu zpracovávaného polotovaru, identifikovat chyby (vady) ve vyrobeném polotovaru | Praktické předvedení s ústním ověřením |
| e) Zaevidovat produkci, data o průběhu operace | Praktické předvedení s ústním ověřením |
| f) Provést výměnu předlohy (pramen, přást), odstranit přetrh | Praktické předvedení s ústním ověřením |
| g) Uklidit pracoviště, vyčistit a provést jednoduchou údržbu strojů | Praktické předvedení s ústním ověřením |
| h) Použít měřicí přístroje (metry, váhy) včetně dodržení pravidel pro metrologii | Praktické předvedení |
| i) Provést smek a zapředení (klasický dopřádací stroj) | Praktické předvedení |
| j) Dodržovat předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, používat ochranné pomůcky pro obsluhu strojů | Praktické předvedení |
| k) Prokázat znalosti textilních materiálů (druhy, vlastnosti), příze (tex, zákrut, vzájemná závislost), prokázat znalost principů dopřádání (průtah, dodávka, zákrut) | Písemný test |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Organizační a metodické pokyny

### Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.
Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam.
Zdravotní způsobilost pro vykonávání pracovních činností této profesní kvalifikace je vyžadována a prokazuje se lékařským potvrzením (odkaz na povolání v NSP - https://www.nsp.cz/jednotka-prace/pradlak#zdravotni-zpusobilost).

Uchazeči bude zadáno vyrobit přízi.

Zkouška podle tohoto hodnoticího standardu bude probíhat za běžného provozu při výrobě přízí, při které s ohledem na charakter výroby jde o velké finanční hodnoty zpracovávaných materiálů a strojů a o kvalitu vyrobeného produktu. Aby se zamezilo finančním ztrátám, je žádoucí, aby uchazeč u každé prověřované odborné kompetence vykonával prakticky ty operace nebo pracovní úkony, viz kritéria hodnocení, které nezpůsobí finanční ztráty, tj. některé postupy simuluje, nebo některé pracovní úkony operací vykonává, pokud stroj není v chodu, nebo vykonává některé pracovní úkony operací pod dohledem řádné obsluhy, nebo vykonává pracovní úkony operací určené hodnoticím standardem a ostatní operace popíše nebo vysvětlí zkoušejícímu, vybrané úkony operací vykonává paralelně nebo ve spolupráci s řádnou obsluhou strojů a zařízení.

Uchazeč dostane komplexní úkol a bude vykonávat operace (pracovní úkony) náležející k odborné kompetenci, zkoušející bude sledovat plnění úkolu. Vzhledem k charakteru výroby přízí a k provozním podmínkám, ve kterých bude probíhat zkoušení, jsou dále nastíněny konkrétní postupy zkoušení pro každou odbornou kompetenci.

Odborná kompetence Posuzování kvality a třídění vlákenných surovin: Předpokládá se, že operace uvedené pod kritérii hodnocení a) až c) bude uchazeč provádět pod dohledem provozního pracovníka, výsledky činností uvedené pod kritériem hodnocení d) budou zaznamenány do formuláře připraveného pro vykonání zkoušky.

Odborná kompetence Posuzování kvality vyráběných přízí: Vzhledem k charakteru výroby se předpokládá, že operace uvedené pod kritérii hodnocení a) až d) bude uchazeč provádět buď pod dohledem provozního pracovníka, nebo tyto operace bude provádět na vzorcích a ve formulářích připravených pro vykonání zkoušky, výsledky činností uvedené pod kritériem hodnocení e) budou zaznamenány do formuláře připraveného pro vykonání zkoušky.

Odborná kompetence Seřizování, čištění a běžná údržba strojů, zařízení a pracovních pomůcek pro výrobu přízí: Předpokládá se, že operace uvedené pod kriterii hodnocení a) až h) bude uchazeč provádět pod dohledem provozního pracovníka, výsledky činností uvedené pod kriteriem hodnocení i) budou zaznamenány do formuláře připraveného pro vykonání zkoušky.

Odborná kompetence Obsluha strojů a linek pro přípravu a zušlechťování surovin ve výrobě přízí: Předpokládá se, že operace uvedené pod kriterii hodnocení a) až i) bude uchazeč vykonávat pod dohledem provozního pracovníka, výsledky činností uvedené pod kriteriem hodnocení j) budou zaznamenány do formuláře připraveného pro vykonání zkoušky.

Odborná kompetence Obsluha dopřádacích strojů na výrobu přízí: Předpokládá se, že operace uvedené pod kriterii hodnocení a) až j) bude uchazeč vykonávat pod dohledem provozního pracovníka, výsledky činností uvedené pod kritériem hodnocení k) budou zaznamenány do formuláře připraveného pro vykonání zkoušky.

Při ověřování kritérií hodnocení formou praktického předvedení je třeba přihlížet především k bezpečnému provádění všech úkonů a ke kvalitě zhotoveného výrobku.
Autorizovaná osoba zpracuje seznam strojového vybavení (používaných strojů a zařízení v rozsahu hodnoticího standardu) a umožní uchazeči se s ním seznámit v předstihu před zkouškou.

Uchazeč si zajistí pracovní oblečení a pracovní obuv podle požadavků BOZP pracoviště, na kterém zkouška probíhá.

Písemné ověření probíhá formou písemného testu. Testy vytváří autorizovaná osoba na základě pravidel stanovených v hodnoticím standardu. Test může být uchazečům zadán v elektronické podobě.

Pravidla pro aplikaci písemných testů jako způsobu ověřování

Soubor otázek pro testy stanovuje autorizovaná osoba podle požadavků hodnoticího standardu. Musí přitom splňovat následující pravidla:
A. Testy pro jednotlivé uchazeče musí být **generovány z dostatečně velkého souboru otázek**, aby bylo umožněno řádově několik desítek různě sestavených testů.
B. Při každé zkoušce **musí být ověřeny všechny kompetence kvalifikačního standardu**. To znamená, že v případě, kdy se některé kompetence nebo kritéria ověřují pomocí testů, musí být splněny následující podmínky:
B1. Pro celkový soubor otázek, z něhož se generují jednotlivé testy:
Pro každé kritérium a každé téma uvedené v kritériích existuje několik otázek.
B2. Pro jednotlivé vygenerované testy:
Každý uchazeč má ve svém testu pro každé kritérium (u něhož je test způsobem ověření a v návaznosti na pokyn o tom, která kritéria je třeba u zkoušky splnit) a pro každé téma uvedené v kritériích alespoň jednu otázku.
B3. Pro úspěšné splnění požadavků testu:
Za úspěšné splnění testu se považuje 70 % správně zodpovězených otázek s tím, že pro každé kritérium musí být správně zodpovězeno alespoň 50 % otázek.

## Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

## Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

## Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

a) Střední vzdělání s výučním listem v oboru vzdělání zaměřeném na textilní výrobu a střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti přádelnické výroby nebo ve funkci učitele praktického vyučování v textilních oborech nebo ve funkci učitele odborného výcviku v textilních oborech.
b) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru vzdělání zaměřeném na textilní výrobu a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti přádelnické výroby nebo ve funkci učitele praktického vyučování v textilních oborech nebo ve funkci učitele odborného výcviku v textilních oborech.
c) Vyšší odborné vzdělání se zaměřením na textilní technologie a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti přádelnické výroby nebo ve funkci učitele praktického vyučování v textilních oborech nebo ve funkci učitele odborného výcviku v textilních oborech.
d) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na textilní technologie a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti přádelnické výroby nebo ve funkci učitele odborných předmětů v textilních oborech nebo ve funkci učitele praktického vyučování v textilních oborech nebo ve funkci učitele odborného výcviku v textilních oborech.
e) Profesní kvalifikace 31-021-H Přadlák a střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti přádelnické výroby.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, může být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost autorizujícímu orgánu, a to předložením dokladu nebo dokladů o získání odborné způsobilosti v souladu s hodnoticím standardem této profesní kvalifikace, nebo takovým postupem, který je v souladu s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu této profesní kvalifikace autorizujícím orgánem stanoven.

Žádost o udělení autorizace naleznete na internetových stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo průmyslu a obchodu, www.mpo.cz

## Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Pro zajištění zkoušky podle tohoto hodnoticího standardu je třeba mít k dispozici dílnu v reálném provozu vybavenou na odpovídající úrovni, tzn. minimálně následující materiálně-technické vybavení:

- osobní ochranné pracovní prostředky
- dopřádací stroje a stroje pro přípravu a zušlechťování surovin ve výrobě přízí (mykací, posukovací, česací nebo předpřádací stroj)
- výrobní předpisy a technologické postupy pro přípravu a zušlechťování surovin ve výrobě přízí a pro dopřádání
- pracovní pomůcky
- měřicí přístroje (metry, váhy)
- přísun potřebné energie odpovídající bezpečnostním a hygienickým předpisům
- místnost pro písemnou část zkoušky, psací potřeby, formuláře s testy, popřípadě PC a testy připravené v elektronické podobě

Autorizovaná osoba zajistí, aby pracoviště byla prostorově a konstrukčně uspořádána a vybavena tak, aby pracovní podmínky pro realizaci zkoušky z hlediska BOZP odpovídaly bezpečnostním požadavkům a hygienickým limitům na pracovní prostředí a pracoviště.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda) umožňujícím jejich užívání po dobu platnosti autorizace.

## Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 30 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

## Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přestávky a na přípravu) je 6 až 8 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Doba trvání písemného testu jednoho uchazeče je 30 minut. Zkouška může být rozložena do více dnů.

## Autoři standardu

### Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro textilní, oděvní a kožedělný průmysl, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
VEBA, textilní závody, a. s., Broumov
NOVÁ MOSILANA, a. s., Brno
HYBLER TEXTIL, s. r. o., Semily
Asociace textilního-oděvního-kožedělného průmyslu
INTERES 21, spol. s.r.o., Broumov